

Motion till riksdagen

1989/90:U625

av Per Gahrton och Carl Frick (båda mp)

Erkännande av Palestina, m.m.

”Våra dödade och invalidiserade barn håller på att bli statistik”, sade en palestinsk läkare på Makassed-sjukhuset i östra Jerusalem när han i början av november lotsade en grupp svenskar (däribland åtta riksdagsledamöter) från bädd till bädd med palestinska minderåriga som lemlästats av israeliska s.k. plastkulor.

Dagen efter blev den svenska gruppen själv utsatt för både s.k. plastkulor och tårgas. Carl Bildt och ett otal anonyma brev- och insändarskrivare har påstått att detta var framprovocerat av palestinavänner. Men det uppseendeväckande är givetvis inte att svenska riksdagsledamöter får tårgas i ögonen och en bussruta krossad av israelisk gevärseld, utan att det är så den palestinska vardagen ser ut, med eller utan besökare från Sverige. Bevisen och vittnesbörden är många.

En slumpmässig höstdag 1989 lyder några förstasidesrubriker i Al-Ouds, den ledande palestinska dagstidningen i Jerusalem: 15-årig pojke dödad av israelerna i Nablus. Utegångsförbud och konfrontationer i flera städer och flyktingläger. 3 hus stängs i Gaza. Myndigheterna konfiskerar 100 000 dollar i Gaza.

Inne i tidningen finns långa listor på palestinier som dömts till fängelse och böter för medverkan i demonstrationer. Några sjuttonåringar har fått 6 och 7 års fängelse. Mannen som i juli i år genom att vrida om ratten på en buss vållade att 16 israeler dödades och 24 skadades, har dömts till 16 gånger livstids fängelse plus 24 gånger 20 års fängelse.

Enligt Amnesty sköts under intifadans första år minst 300 palestinier ihjäl av israeliska soldater. Bara två har fällts för dråp. Den ene fick fängelse villkorligt i ett år, den andre arton månader.

I början av intifadan insattes (enligt en diplomatisk källa) ”regelmässigt moderna höghastighetsvapen mot de stenkastande men obehäpnade demonstranterna”. Detta var en orsak till höga dödstal. Chefen för UNWRA i Gaza uppgav för den svenska gruppen att Israels policy numera är att ”inte dräpa, men skada”. I stället för höghastighetskulor insattes därför gummikulor. Men, uppgav UNWRA-chefen, ”det hade för liten skadeeffekt”. Därför övergick man till s.k. plastkulor, dvs. plastklädda splitterkulor av metall med ca 1 cm:s diameter, som vanligtvis avlossas i form av patroner med 15-30 kulor. Effekten av sådana eldstötter är förödande. Rädna Barnens generalsek-

reterare Thomas Hammarberg skriver i förordet till "Barn som måltavla – en rapport om militärt våld mot barn i Västbanken och Gaza under 1988":

"Den mest anmärkningsvärda slutsatsen är att soldaterna avsiktligt siktar mot de demonstrerande barnen och ungdomarna när de skjuter. Och dessutom: när det blivit klart vilka förödande konsekvenser arméns metoder och vapeninsatser fått – och detta ändå får fortsätta – så måste man dra slutsatsen att det fortsatta dödandet faktiskt sker medvetet."

Enligt UNWRA-chefen i Gaza har ambulanser stoppats minst åtta gånger och allvarligt skadade palestinier slitits ut av israeliska soldater. Offrens vidare öden är okända. På sjukhusen klagar personalen över att israeliska soldater när som helst kommer in och hämtar ut palestinska patienter, utan hänsyn till om de befinner sig under operation eller intensivvård! Den svenska gruppen talade med åtskilliga svenskar och andra nordbor som arbetar med humanitär hjälpverksamhet bland palestinier. Den bild de ger är densamma som framkommer i Amnestys, Rädda Barnens och andra instansers rapporter. En diplomatisk källa sammanfattar en allmän uppfattning bland utländska observatörer i Palestina:

"De israeliska myndigheterna pretenderar inte längre på att ha något positivt att erbjuda befolkningen och ordningen kan endast upprätthållas med våld. Kravallbekämpningsmetoderna har inneburit allvarliga kränkningar enligt fjärde Genèvekonventionen om skydd för civilbefolkningen i ockuperade områden och av FN:s fyrtioåriga allmänna förklaring om mänskliga rättigheter."

Som exempel på kränkningar nämns användning av skarp ammunition mot obehäpnade civila (art 3), avsiktligt skadande av demonstranter (art 5), hussprängningar (art 11.1), inskränkningar av politisk frihet, möjligheter till arbete och utbildning, m.m. (art 18-26). Enligt källan "kvalificerar sig Israel för det bottenskikt av stater i vilka situationen beträffande mänskliga rättigheter är sämst".

Otaliga FN-resolutioner har fördömt den israeliska ockupationspolitiken. Ändå ökar det israeliska förtrycket och våldet mot palestinerna. De döda och lemlästade håller på att bli vardagsstatistik.

Siffrorna varierar något beroende på källan, men storleksordningen råder det enighet om. 859 döda, därav 137 barn, från intifadans början i december 1987 till den 3 november 1989, uppger palestinska källor; dessutom 62 500 skadade, 1 200 invaliderade, 69 utvisade, 49 000 arresterade (kortare eller längre tid), 15 181 politiska fångar, 889 förstörda eller stängda hus. Den judiska Paris-tidskriften *Israel & Palestine* (oktober 1989) uppger för perioden december 1987–21 oktober 1989: 782 dödade, 40 000 sårade i behov av sjukhusvård, 59 utvisade, 50 000 arresterade, 13 696 politiska fångar, 999 förstörda eller stängda hus. Amnesty rapporterar över 300 dödade och 25 000 arresterade under december 1987–31 december 1988. Experter vid svenska Diakonia uppskattar antalet allvarligt invaliderade under intifadans första år till omkring 300.

Hur länge skall detta fortsätta?

De åtta svenska riksdagsledamöterna (5 s, 2 mp, 1 m) kunde efter resan utan svårighet enas om att kräva direkta förhandlingar mellan Israel och PLO, upprättande av en palestinsk stat vid sidan av Israel, direkta svenska

handelsförbindelser med palestinska företag, svenskt tekniskt bistånd till Palestina och en uppmaning till Israel att respektera Genèvekonventionen om skydd för civilbefolkning i ockuperade områden. Dessutom uttalade gruppen att "*opinionsarbete för konsument- och importbojkott kan igångsättas*".

Som avslutning på Palestina-besöket sammanträffade den svenska gruppen med regeringsmedlemmen för arbetarpartiet Mordechai Gur. Han sade bl.a.: "Israel för en rättvis kamp för sin existens. Vi tänker inte ge vika för barn! Vi tänker inte visa svaghet. I "territorierna" finns mer frihet än i Sovjetunionen. Hela världen är inte Sverige! *Palestinierna lever i ett paradys*. Palestinierna tror att de ska få en stat via europeisk och amerikansk opinion. Det kommer vi inte att acceptera. Försök inte undervisa oss! Vi kan metoderna. Vi känner till den allmänna opinionen, men vi ger inte vika."

Läget tycks alltså vara låst. Den israeliska regeringen vägrar att förhandla med PLO, Syrien är rustat till tänderna, palestinska och judiska extremister väntar på tillfället att provocera fram ett nytt storkrig. I en ny bok, *The Invisible Bomb (Tauris, London)* hävdar förre chefen för SIPRI, Frank Barnaby, att "Israels kärnvapenarsenal är mycket större och mer sofistikerad än man tidigare har trott".

Det tycks alltså vara bråttom om storkrig med kärnvapeninsats i Mellanöstern ska kunna förhindras. Kan sanktioner mot Israel hjälpa? Vore sådana sanktioner rimliga och *legala*? I inledningen till Genèvekonventionen heter det att de fördragsslutande parterna åtar sig att "respektera och trygga (ensure) respekten för konventionen under alla omständigheter". I en kommentar skriver den franske experten på internationell rätt, Jean Pictet, att "konventionens genomförande inte enbart angår de krigförande, utan alla stater och nationer som är bundna av den". FN:s säkerhetsråd är visserligen paralyserat när det gäller Israel/Palestina på grund av USA:s veto. Men resolution 337 A(V) ger generalförsamlingen rätt att ingripa när säkerhetsrådet är handlingsförlamat. Det har skett tre gånger, beträffande Korea 1953, Mellanöstern 1956 och Kongo 1960.

Mot bakgrund av ett strikt juridiskt resonemang, rekommenderar den palestinska avdelningen av Internationella Juristkommissionen, al-Haq, att enskilda stater tar upp frågan om ekonomiska och kommersiella sanktioner mot Israel i FN:s generalförsamling och dessutom stämmer den israeliska regeringen inför Internationella Domstolen i Haag. "Vilken strategi som än väljs", skriver al-Haq i en analys, "står otvivelaktigt den nuvarande internationella passiviteten inför brotten mot mänskliga rättigheter i de ockuperade områdena i strid med internationell lag" (Enforcement of International Law in the Israeli-occupied territories).

Sanktioner bör användas sparsamt och med urskiljning. Men när det gäller Namibia – som just vunnit sin frihet – har internationella sanktioner, grundade på fast internationell legalitet, varit verksamma medel för att framtinga slut på ockupation och minoritetsvälde. Likheter mellan Israel och Sydafrika är påfallande, från rasåtskillnaden till atomvapenrustningen. Också mellan Namibias situation och Palestinas finns stora likheter. I båda fallen finns ett mandat från Nationernas Förbund i bakgrunden, i båda fallen har FN klart uttalat sig för det undertryckta folkets rätt till självbestämmande. På samma sätt som sanktioner och sanktionshot bidrog till att förmå

Sydafrika att släppa Namibia, skulle internationella sanktioner kunna få Israels regering att förstå att världssamhället helt enkelt inte godtar att den vägrar ta PLO:s fredsbud på allvar.

Hur länge skall det dröja innan Israels s.k. vänner skall förstå att verklighetens Israel inte har ett dugg med drömmen om kibbutzer och judisk demokrati att göra? Om inte fred och palestinsk frihet påtvingas Israel kommer Folke Bernadottes mördare, Shamir, troligen att efterträdas av Sharon, ansvarig för massakrerna i Sabra och Shatila 1982, som började sin karriär i den palestinska byn Kibya 1952, där "the Great Liquidator sprängde husen med innevånarna kvar inuti" (Jerusalem Post, den 26 juli 1989). Sharon's politiska vapen är, enligt JP, "manipulation av den fruktan, ilska och frustration som samlats under fyra årtionden av arabiska krig". Sitt arroganta förakt för palestinier har han senast uttryckt genom att ta sig sin bostad i ett valv tvärs över en huvudgränd i den arabiska gamla staden i Jerusalem – övertydligt utmärkt med ett sjuarmad jätteljusstake och en israelisk flagga!

Likaväl som det anses vara ett internationellt ansvar att befria chilensarna från Pinochet och kampucheanerna från Pol Pot, måste det vara allas ansvar att hjälpa både israeler och palestinier att bli fria från den sorts terrorvälde som Arik Sharon representerar. Israels våldspolitik kan bara sluta på ett sätt: med ett nytt storkrig. Statistiskt sett bör det, efter maj 1948, oktober 1956, juni 1967, oktober 1973 och juni 1982, vara dags under hösten 1990. Tänk om bara en enda syrisk pansarkolonn hinner ner till judiska städer i Galiléen! Tänk om ett enda stridsvant irakiskt kompani tar sig fram till Västra Jerusalem! Då blir det israeliska atombomber över Damaskus och Bagdad.

Samtidigt som påtryckningarna på Israel måste öka är det angeläget att PLO:s status stärks. Det bör ske genom stegvis svenskt erkännande av staten Palestina.

Det bör betonas att Palestina inte är en exilstat, utan en stat som upprättades genom FN-beslut i november 1947, alltså samma beslut som utgör den legala grundvalen för Israel. Att ett svenskt erkännande dröjer något och sker stegvis är naturligt p.g.a. den komplicerade situationen. Så skedde också i fallet Israel. Däremot är de sedvanliga argument mot svenskt erkännande som brukar framföras helt irrelevanta. Ett svenskt erkännande av Palestina skulle inte bryta mot sedvanliga principer. Palestina är en internationellt erkänd stat, vilket också visas av att 94 stater (däribland Österrike och Jugoslavien) erkänt Palestina: dessutom har ytterligare 12 länder (däribland Frankrike, Grekland, Italien, Spanien och Japan) utfärdat särskilda deklARATIONER. Det är anmärkningsvärt att Sverige inte återfinns bland dessa 106 stater som på ett eller annat sätt enligt PLO-kontoret i Stockholm uttalat erkännande av Palestina. Detta bör snarast rättas till, t.ex. genom att PLO-kontoret i ett första steg ges ambassadstatus.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utrikeshandelsdepartementets handelsavdelning bör få i uppdrag att utarbeta förslag till stöd för direkthandel mellan Sverige och Palestina,

2. att riksdagen begär att regeringen i FN väcker frågan om sanktioner mot Israel på grund av dess uppenbara nonchalans och brott mot Genèvekonventionen om skydd för civilbefolkningen i ockuperade områden,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige bör höja PLO-kontorets diplomatiska status,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den i lämplig form bör markera att den anser staten Palestina utgöra den rättmätiga förvaltaren av den arabiskpalestinska stat som upprättades av FN i november 1947.

Mot. 1989/90
U625

Stockholm den 25 januari 1990

Per Gahrton (mp)

Carl Frick (mp)